

رَعِيَّتِهِ
 "Her birerleriniz çobandır ve her birerleriniz elinin altındakinden sorumludur. Devlet
adamları birer çobandır ve elinin altındakileri lâyıkıyla muhafaza etmekten
sorumludur. Erkek, ailesinde bir çobandır ve o da eli altındakilerden sorumludur. Kadın da,
kocasının evinde bir çobandır ve eli altındakilerden sorumludur. Hizmetçi de
efendisinin malında bir çobandır ve elinin altındakilerden sorumludur". Râvî
şöyle demiştir: Ve ben zannederim ki Peygamber muhakkak şunu da söyledi: "Ve kişi,
Bâbasının malında bir çobandır ve elinin altındakilerden sorumludur. (Hulâsa)
her birerleriniz çoban ve her birerleriniz elinin altındakilerden sorumludur". (Buharı, Cuma,
11, Cenâiz, 32) hadisi ile kişinin hem ailesine hem de çevresine ya da yetkisi
altındaki kimselere karşı sorumlu bir varlık olduğuna dikkat çekmektedir. Başlangıçta
da ifade ettiğimiz üzere insanın, Yaratıcısı olan Allah’a, ailesine ve çevresine
karşı yerine getirmek durumunda olduğu sorumlulukları vardır. Kimseye taşıyamayacağı bir
yük/sorumluluk yüklenmemiştir. Rabbimize karşı sorumluluğumuz, onun emir ve
yasaklarına uyarak rızasına uygun yaşayan bir kul olmaktır. Zira o, bizi kendisine ibadet edelim
diye yaratmıştır. Nitekim وَمَا
خَلَقْتُ
الْجِنَّ
وَاْلاِنْسَ
اِلاَّ
لِيَعْبُدُو
06;ِ “Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk/ibadet etsinler diye
yarattım.” (Zâriyât, 51/56) âyeti, bu hususu dile getirmektedir.
Şüphesiz ibadet kavramı çok geniş kapsamlı bir kavramdır. Namaz, zekât, hac,
oruç gibi ibadetlerin yanı sıra Allah için, ailemize, çevremize karşı
sorumluluklarımızı yerine getirmemiz, onların hak ve hukuklarına riayet etmemiz de ibadettir.
Ailemize karşı da yerine getirmek durumunda olduğumuz sorumluluklarımız vardır. Eşimiz,
çocuklarımız, anne-babamız, yakın ve uzak akrabamız, ailemizi teşkil eder. Bu itibarla
onların insan olarak yaşamlarını devam ettirebilmeleri için ihtiyaç duydukları şeyleri
imkânlarımız ölçüsünde karşılamaya gayret etmemiz
sorumluluğumuzun bir gereğidir. Çocuklarımızın eğitim ve öğretimi, onların topluma
hayırlı birer insan olarak yetişmeleri için uğraş sarf etmek görevimizdir. Onları,
sadece yaşadıkları âna (dünyaya) göre değil geleceğe (ahirete) yönelik de
eğitmemiz gerekir. Nitekim Kur’an-ı Kerim’de yüce Mevla,
يَآاَيُّهَا
الَّذِينَ
اَمَنُوا
قُوآ
اَنْفُسَكُم
18;
وَاَهْلِيكُ
05;ْ نَارًا
وَقُودُهَا
النَّاسُ
وَالْحِجَار
14;ةُ عَلَيْهَا
مَلَئِكَةٌ
غِلاَظٌ

شِدَادٌ لاَ
يَعْصُونَ
اللهَ مَآ
اَمَرَهُمْ
وَيَفْعَلُو
06;َ مَا
يُؤْمَرُونَ
“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O
ateşin başında gayet katı, çetin, Allah’ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen
ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.” (Tahrim, 66/6) buyurarak, ailemizi,
çoluk çocuğumuzu sadece bu dünyaya yönelik değil aynı zamanda
dinî sorumluluklarını bilecek şekilde yetiştirmemizin gereğini dile getiriyor. Şüphesiz
içinde yaşadığımız çevreye başka bir ifadeyle topluma karşı da sorumluluklarımız
vardır. Fert veya topluma zarar verecek olan eylem ya da davranışlardan uzak durmak, onların
haklarına saygı göstermek, sorumluluğumuzun bir parçasını teşkil etmektedir. Ayrıca
topluma zararlı olan eylem ve davranışlara karşı duyarlı ve sorumlu olmak da, topluma karşı
sorumluluğumuzun bir kesitidir. Bu itibarla toplumsal hayatımızda kural tanımazlığa ya da ihlale
göz yummamalıyız. Şartlar ve hukuki düzenlemeler çerçevesinde gerekli
duyarlılığı göstermeliyiz. Zira bu duyarlılık aynı zamanda dinimizin de bir gereğidir. Nitekim
sevgili Peygamberimiz (s.a.s) bu durumu gayet dikkat çekici bir şekilde dile getirerek:
وَالَّذِي
نَفْسِي
بِيَدِهِ
لَتَأْمُرُن
17;َ
بِالْمَعْرُ
08;فِ
وَلَتَنْهَو
15;نَّ عَنِ
الْمُنْكَرِ
أَوْ
لَيُوشِكَنّ
14; اللَّهُ أَنْ
يَبْعَثَ
عَلَيْكُمْ
عِقَابًا
مِنْهُ ثُمَّ
تَدْعُونَهُ
فَلاَ
يُسْتَجَابُ
لَكُمْ “Nefsim kudret elinde olan
Allah’a yemin ederim ki, ya iyiliği (maruf) emir ve kötülükten
(münker) men edersiniz yahut Allah Teâla size azap (toplumsal kargaşa)
gönderir. Sonra Allah’a yalvarırsınız da duanız kabul edilmez.” (Tirmizî,
“Fiten”, 9) buyurmakta ve toplumsal hayatta nemelazımcılığın hoş bir tutum
olmadığını vurgulamaktadır. Bu ve benzeri hadisler her halükârda, haksızlıklarla,
adaletsizliklerle, topluma zararı olan her şeyle mücadeleyi emretmektedir ki bu da topluma
karşı fertlerin sorumluluğunun bir gereğidir. Zira mücadele terk edilirse, doğacak zararlardan

ve olumsuzluklardan bütün toplum bireylerinin etkileneceği ve sorumlu tutulacağı ifade edilmektedir. Nakledilen âyet ve hadislerden de anlaşıldığı gibi, insan duyarsız, sorumsuz bir varlık değildir. Onun yüce Allah’a, kendisine, ailesine ve topluma karşı bir dizi sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar, Allah’ın rızasını kazanmak amacıyla yerine getirilirse ibadet olarak nitelendirilir. Dr. Yařar YİĞİT

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)